

però aquest no sempre és tan propici als funambulismes de la diplomàcia.

Hi ha llibres que, ja d'entrada, no reclamen tracte de benevolència per

dur a través d'ordinador, amb la sola diferència que, en la lectura, no minvem ni en llibertat ni en capacitat crítica, sinó que la nostra percepció es renova, s'enriqueix, cada ve-

Un propòsit més higiènic sembla, tanmateix, que és el d'Isabel Joven, que, amb uns contes engrescadors i sensibles, peja ambients i descriu perfils de la realitat més quotidiana

de publicar el seu primer llibre. Té un gust per la transgressió que cita a la complicitat de la pròpia persona a través d'una tendra i l'eina més evident del present r-

18 d'octubre de 1992

28 AVUI

Universitat Autònoma de Barcelona

Biblioteca d'Humanitats

POESIA

Reviure i cerimoniar el mite de la infantesa

José Agustín Goytisolo, *La noche le es propicia*. Lumen. Barcelona, 1992.

Jordi Virallonga

Una dona malcasada que assisteix a un recital poètic, acomiadant-se del viure rutinari i de les fidelitats familiars, busca, troba i acompanya el poeta. Passegen junts, el besa, van a l'habitació d'un hotel, ella li parla, beuen, fumen, "le desviste y se desviste", s'acaricia davant d'ell per comprovar i fer-li veure que encara és molt més bella que fa uns instants i "le obliga a que la mire / para que vea lo que es suyo / y lo que luego ha de perder / cuando se aparte de sus ojos". Més tard vindrà la por "a vivir uno sin el otro, pero amar es destello en la noche infinita".

A banda de l'amor no erotitzat, ple de tendresa i connivència que sent el personatge poètic goytisolià pels habitants del món real, i més íntim, de José Agustín Goytisolo, la dona és un referent central a tota la seva obra. Ho és en la ubiqüitat de la mare, que compareix entre l'erotisme d'uns poemes que no persegueixen, però, l'eròtic com a finalitat, i ho és amb la dona pròpia, el *buen amor*, on el poeta va cenyir les seves esperances de copsar el remei per al seu pitjor mal: la impossibilitat de no poder retornar el seu "reino afortunado", on la mare era la reina i ell el rei (més tard esdevingut "rey mendigo"), ni d'aconseguir la total desme-

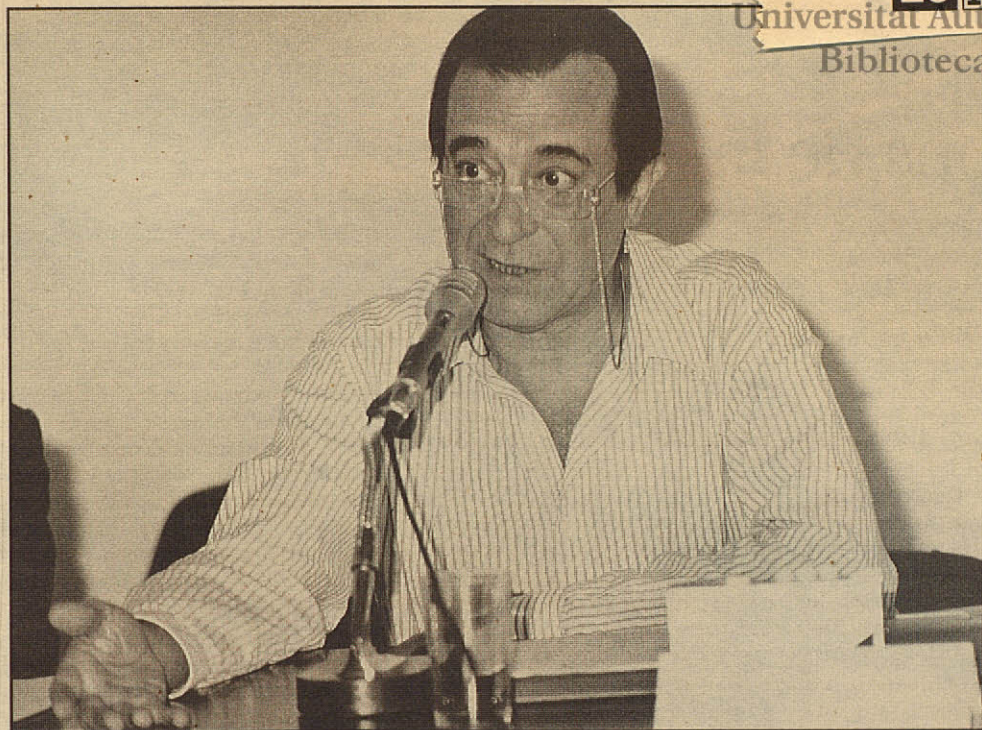
mòria.

Si en aquest últim llibre l'elegia al regne arrabassat ja agonitza, rebrota amb especial força l'autoelegia que, enfront de la certesa absoluta de la seva impossibilitat d'oblidar, s'inicià substancialment a partir de *Final de un adiós*, persisteix a *El Rey mendigo* i arriba amb força claretat a envair els poemes de *La noche le es propicia*, ficant-se enmig dels llençols i l'aire que envolta la clandestinitat d'una habitació d'hotel on els amants acompliran el ritual d'una passió amorosa desenfrenada.

Regnes perduts

Ambdós cerimonien el mite de la infància: pronuncien, reviuem les il·lusions més lliures i pures, ella "jugando al que te pillo que te mato", ja que "tiene aires de colegiala / comiendo una diablura", ell consumint el ritual de l'erotisme perquè aquest se li proposa com una veritat més eminent que la vida, una aprovació de la vida fins i tot en la mort, buscant, en la unió d'amor, la continuïtat profunda amb el regne desaparegut i comptant amb la complicitat d'aquest "buen amor" que ha d'aconseguir, si més no per una sola nit, amb "ternura i vehemencia", amb passió de "lisura, miel y jazmín", propiciar-li, o bé l'il·lusori pont cap a la infància afortunada o bé el bàlsam de la tranquil·litat que l'amor intens i passatger atorga.

El tema no es nou a l'obra del

José Agustín Goytisolo manté com a referent en aquest volum la figura central de la dona, tal com ho ha fet al llarg de tota la seva obra poètica

JOSEP LOSADA

poeta, però sí ho és la introspecció del personatge femení a qui "la enamoraban los caballos / aunque jamás montó ninguno", i ara vol "ser amazona / por vivir esa fantasía". Ella serà qui durà d'una manera inusualment activa les regnes de la nit; sap perfectament quin és el seu paper, com sap que l'home, malgrat conèixer moltes formes de tendresa, continuarà ignorant "la ternura última". Tot i així, nua i entregada, farà qualsevol cosa per ell, també de mare: "eres mi niño / y yo te retendré entre mis rodillas", ja que, fins i tot en els instants més àlgids, "no hay nada más que un niño y sus sollozos... un naufrago de un buque / del que fue capitán." Efectivament, l'home ha malgastat la vida "por no haber encontrado / lo que siempre soñaba / que un día fuera suyo."

Així doncs, l'objectiu últim de l'e-

rotisme se situa més enllà de la realitat; d'aquí la presència a *La noche le es propicia* de Sor Juana Inés, de la monja portuguesa o del mateix Sant Joan de la Creu, i no solament en el manlleu d'alguns versos del místic ("la mujer de la noche", diu el poeta, es troba "en ansia y en temores confundida", vers que propiciarà la imatge posterior, després de la trucada telefònica a la llar marital: "La amada / dejaba ya su casa sosegada", sinó en el mateix impuls que l'empenta a vigilar el son de l'amada mentre dorm, o en la simbòlica descripció del camí que la durà al cim de l'orgasme: "Todo se fue cumpliendo como un rito: / ella aprendió a morir / a atravesar los fosos y declives / los ríos y cañadas / también a estremecerse y sollozar...")

De matí la dona tornarà a casa seva. Ha trobat l'amor, i "los que

con él se encuentran / han de darse a lo efímero", mentre ell fugirà d'allà segur que "no hay retorno / pues sabe que la muerte le es propicia / que ha de hundirse en la sombra / más profunda / y que nada varía / su derrota". No s'ha aconseguit res, sols queda un altre bon amor ocasional, un "destello / en la noche infinita".

Més enllà de l'últim poema

La noche le es propicia no acaba a l'últim poema, aquest ja l'havia escrit Goytisolo a *El rey mendigo*, i es titula *Un abrigo alejándose*: "El huye. Escapa en el otoño / antes de que las hojas cubran ciertos días / para así recordar lo que fue suyo / lo que ahora va a perder..." Els convido que el segueixin vostès mateixos. ■